

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — —	CELJE, Kocenova ulica 12. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. 26.	JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —

Račun pri poštnem čelnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

**Čitajte tedensko revijo
»ŽIVLJENJE IN SVET«**

Poslovanje in nova samouprava TBPD

Za predsednika je bil izvoljen dosedanj zasluzni komisar g. dr. Pless

Ljubljana, 26. julija.

Včeraj se je konstituirala nova samouprava Bolnišnice TBPD. Za predsednika je bil soglasno izvoljen dosedanj komisar društva g. dr. I. Pless, ki si je pridobil neprecenljivih zaslug za društvo. Seji je prisostvovali tudi zastopniki banke uprave g. Zorn, ki je prečital dekret ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, po katerem so imenovani začasni člani ravateljstva, zastopniki delodajalcev in delojemalcev, ter člani nadzorstva iz obeh skupin.

Na seji so izvolili še podpredsednike, predsednika nadzorstva in rentni odbor. Prvi podpredsednik je g. J. Zemljik, predsednik Zveze društev privatnih nameštencev, torej iz skupine delojemalcev, drugi podpredsednik je pa iz skupine delodajalcev g. Smrkolj, trgovec in podnacionalni ljubljanskega gremija. V rentni odbor, v katerem so zastopani delojemalci in delodajalci z dvema zastopnikoma, sta bila izvoljena iz skupine delojemalcev g. Raska in g. Golmajer, iz delojemalske pa gg. Sirc in Smrkolj. Predsednik nadzorstva je zastopnik delojemalcev g. L. Franké, uradnik Jadranske poštanske banke.

Iz obširnega poročila o poslovanju uprave posnemamo:

Novembra leta 1929 so bila razpuščena ravateljstva krajevnih organov osrednjega urada za zavarovanje delavcev in namesto njih imenovani komisariji, ki so upravljali vse funkcije, ki so bile dotlej v rokah samoupravnih organov. Prejšnje ravateljstvo je bilo postavljeno leta 1929 marca ter se je z vso vsem posvetilo delu za podvig BB, da bi bilo povsem ustrezno zavarovanecem. Predvsem je skrbelo, da bi bil odobren novi pravilnik BB, ki je bil že pred leti predložen SUZOR-u. Septembra istega leta je bil pravilnik odobren in s tem je bil položen trden pravni temelj za uspešno poslovanje BB.

Ravateljstvo se je nadalje bavilo z vso resnostjo z reorganizacijo zdravniške službe, najtežjim problemom socialnega zavarovanja. Skušalo jo je urediti tako, da bi povsem ustrezala zavarovanim članom, zasebnim nameščencem, ki imajo glede na višji življenjski standard posebne potrebe.

V teh smernicah je nadaljeval delo komisar, stremel, da se povsem zaščiti interesi zavarovancev, zdravje in pridobitna sposobnost. V tem stremeljenju in uvažujoč želje in potrebe članov, pa je morala uprava BB skrbeti, da je ohranila finančno ravnotežje, kar je pa bilo združeno seveda z velikimi težavami, zlasti ob času epidemije gripe leta 1929 in zaradi drage zdravniške službe. Deficit leta 1929 je upravo prisilil, da je prihodnje leto spravila v sklad izdatke z višino prispevkov. Uspešna rešitev tega vprašanja je bila največje važnosti za članstvo, ker se mora vsaka zasebna bolniška blagajna ukiniti, če je zaporedoma dve leti pasivna. Sanacija BB pa je bila še posebno važna tedaj, ko se je pripravljala osnutek novega zakona socialnega zavarovanja, ker bi se sicer nasprotniki zasebnega zavarovanja sklicevali na to, da so zasebne bolniške blagajne predloge.

Zdravniški stroški so znašali nad 27% prispevkov, hranarine pa skoraj 30% predpisanih prispevkov. Treba je bilo torej ti dajatvi znižati na normalno višino, na 40%. Na predlog uprave je g. komisar zato odobril potrebne ukrepe za sanacijo. Število pogodbenih zdravnikov so skrčili na res potrebno mero in sklenili z zdravniki za splošno prakso nove pogodbe, mesečne honorarje zdravnikov specializistov pa so limitirali. Storjenih je bilo še več primernih ukrepov, ki pa po njih seveda zavarovanje ni trpelo.

Lani je znašal predpis prispevkov 3 milijone 827.037,50 Din, skupaj z obrestmi in kurznimi diferencami 3.886.432,57 Din, skupni stroški pa 3.655.506,65 Din, prebitok torej znaša 230.925,92 Din. Bilanci preteklih let kaže, da je BB zopet izravnila dohodek z izdatki, pri tem pa koristi zavarovalnega članstva niso trpele.

Da je bilo članstvo s poslovanjem BB zadovoljno, dokazuje tudi, da je njegovo število zadnja leta stalno naraščalo. Povprečno število članov leta 1929 je znašalo 4627, leta 1930 5345, leta 1931 pa 5791. V primeri z l. 1929 se je torej lani zvišalo število članstva za 1164, predpis prispevkov pa za 641.889 Din.

Te razveseljevalne številke dokazujejo, da so kljub stalnemu naraščanju članstva prizadevanja uprave po znižanju dveh glavnih bolezenskih dajatev, hranarin in zdravniških honorarjev, rodila popoln uspeh ter so se lani že očitno pokazale blagodejne posledice nove ureditve zdravniške službe. Stroški za zdravniške se se znižali v primeri z letom 1929 za 8,06%, hranarine pa za 9,99%. V prvi polovici tega leta je znašalo povprečno število zavarovanih članov 5810. To stanje se more smatrati za konstantno, kar dokazuje, da brezposelnost med zasebnimi nameščenci še vsoeno ni zavzela takšnega obsega, kot pri industrijskem delavstvu. Pač pa je ugotovljeno pri predpisu bolezenskih premij padanje dnevnice zavarovane mezde, ki prica o znižanju dohodkov zavarovanih zasebnih nameščencev.

Ker so obvarovali finančno ravnotežje BB jim tudi ni bilo treba zvišati bolezenske premije, ki znaša 36%, drugi okrožni uradi so jo pa zvišali na 39%, nekateri celo na 42%. To tudi dokazuje, da gospodarska in socialna kriza ni še prizadela tako zasebnih nameščencev kot delavstva, pa tudi, da je bilo poslovanje BB uspešno. Tudi v tem letu je blagajna aktivna, kar prica poskusna bilanca prvih 5 mesecev in se ni bati nobenih finančnih presljev. Zeleti je tudi, da bi bilo delo nove samouprave prav tako bogato uspešno in v interesu zavarovancev, da bi varovala njihovo zdravje in pridobitno sposobnost, kar je tudi v interesu skupnosti.

Ob zaključku se je predsednik g. dr. Pless s toplimi besedami spominjal še bivšega ravatelja društva g. Delakorde, ki so navzoči počastili njegov spomin.

Pod novo samoupravo, ki ji predseduje izkušeni in zaslužni dosedanj komisar g. dr. Ivan Pless, bo ta važna socialna ustanova nedvomno uspešno delovala v dobrobit zavarovancev.

Na podlagi listin, ki jih je imel mrtvec pri sebi, so ugotovili Pogačarjevo identiteto, potem so pa prepehali njegovo truplo v Mesni dom, kjer je mrtveca pregledal mestni fizik dr. Rus. Pogačarju so uravnali čelno kost in mu obvezali glavo, nato so ga pa prepehali na njegov dom v palačo Viktorija, kjer so ga položili na mrtvaški oder.

Pokojni Joža Pogačar je bil rojen leta 1899 v Ljubljani, kjer se je tudi izšolal. Studije mu je prekinila vojna. Moral je na fronto, kjer ga je granata na Tirolskem in na Sv. Gabrijelu dvakrat zasula in ranila na glavi, njegova krepka narava je pa prebolela poškodbo. Po vojni je stopil v službo k svojemu svaku trgovcu g. Gorcu, pozneje je bil zavarovalni uradnik, pred leti je pa prevzel vodstvo zavarovalnice Royal Exchange. Zanimivo je, da ga je lani v Mednem skoraj na istem kraju doletela slična nezgoda in da je že takrat komaj ušel smrti. Med vožnjo se je namreč snelo eno kolo in Pogačarju preko glave zletelo v velikem loku na cesto. Avtomobil je metalo na desno in levo, vendar se je Pogačarju takrat posrečilo, da ga je ustavil. To pot mu usoda, ki mu je že večkrat v življenju prizanesla, ni bila naklonjena.

Pokojni je bil tudi odličen sportnik. Udeleževal se je skoraj v vseh sportnih disciplinah, bil je odličen nogometaš, izvrstno je igral tenis, udeleževal se je kolesarskih in motornih dirk, bil je prvi državni prvak v smučskih skokih, znan je bil kot spreten turist in plezalec. Njegova nedarna izguba pomeni za naš sport hud udarec, težko je tudi prizadeta SK Ilirija, katere dolgoletni član je bil. Njegov pogreb se bo vršil jutri ob 17.30 iz hiše 24. st. palača Viktorija, na pokopališče k Sv. Križu. Bodi pokojnemu ohranjen časten spomin, težko prizadetima rodbina Pogačar in Gorec pa naše globoko sožalje!

★

Teniška sekcija SK Ilirije obvešča svoje člane, da je tragično preminul njen podnačelnik in tekmovalac g. Joža Pogačar. Ljubega pokojnika spremimo na njegovi zadnji poti jutri ob 17.30. Zbirališče pred palačo Viktorija. — Načelnstvo sekcije.

Izpred malega senata

Ljubljana, 26. julija.

Pred malim senatom se je danes moral zagovarjati Mesec Janez p. d. Pajk z Golice v Selški dolini, češ, da je svoje, pri zavarovalnici Sava in pri Vzajemni zavarovalnici za skupaj 102.500 Din zavarovano posestvo sam zažgal, da bi se okoristil z zavarovalnico. Obtoženec je premožen kmet, ki je pred kratkim dobro popravil svoj enonadstropni hišo in na novo pokril hlev s podom, na katerem je imel tudi gepelj, slamoreznic, vozove in druge priprave, razen tega je pa obtoženec tudi posestnik velikega zemljišča v izmeri 65 oralov.

Dan pred vnebohodom je obtoženec kupil pri trvdki A. Kašman v Škofji Loki razen nekaterih drobnarij, ki jih je plačal, tudi 12 kg bencina na kredit. Zaradi tega bencina so pozneje orožniki Mesca pričeli sumiti in so ga aretirali, da je sam zažgal. Na vnebohod je bil obtoženec ves dan na obisku pri svoji teti v Spodnji Zetini, proti večeru je pa prišel k svoji sestri v Martin vrh in od tod ponoči šel obiskat svojo bolno sestro Marijano v Rovte na dom svoja očeta. Ko je bil v hiši svojega očeta, kjer je bil tedaj tudi zdravnik dr. Hubad iz Škofje Loke, je pričel goreti na Golici in prestrašeni domačini so ugotovili, da go ri velik Janezov hlev.

Pri razpravi je bilo zaslišanih 8 prič, ki so vse izpovedale pod prisego, le obtoženec čeva žena se je odpovedala pričevanju. Zagovornik g. dr. Adlešič je opozarjal na marljivost obtoženca, ki je pridno delal za svojo veliko družino z 10 otroci in že pred več leti posestvo zavaroval za manjšo vso to kot je bilo vredno. Največ je senat razpravljal o razdajih med domom sestre na Martin vrhu, med domom obtoženca na Golici in očetovo hišo v Rovtah, ki je pa tako velika, da se je senat prepričal, da obtoženec na poti od svoje sestre k svojemu očetu ni mogel iti še domov zažgat in priti k svojemu očetu. Po kratkem posvetovanju je senat zato obtoženca oprostil.

Tekmovanje v skokih za prvenstvo LPP

Ilirija si je priborila vsa prvenstva

Ljubljana, 26. julija.

Kot zaključek tekmovalca za prvenstvo LPP, so se večeraj popoldne vršili na kopališču Ilirije skoki. Konkurenca ni bila tako številna kot druga leta, tekmovalci so le člani Ilirije in Kamnika. Ilirija je ponovno dokumentirala veliko nadmoč v tej panogi plavalnega sporta in je zmagala v vseh disciplinah. Kopališče je bilo nabitno polno gledalcev, ki so z velikim zanimanjem opazovali tekmovalce.

Seniorsko tekmovalanje:

Skoki seniorjev z deske: (2 tekmovalca), 1. Antosiewicz (Ilirija) 96,96 točk, 2. Trost (Ilirija) 81,74.

Skoki seniorjev s stolpa: (2 tekmovalca), 1. Trost (Ilirija) 91,04, 2. Strnad (Ilirija) 75,80.

Skoki seniork z deske: (1 tekmovalka), 1. Paumgarten (Ilirija) 54,54.

Skoki seniork s stolpa: (1 tekmovalka), 1. Pretnar (I) 25,94.

Juniorsko tekmovalanje:

Skoki juniorjev z deske: (3 tekmovalci), 1. Zihler (I) 67,58, 2. Pogačnik (Kamnik) 29,52, 3. Pribošek (I) 23,02.

Skoki juniorov z deske: (3 tekmovalke), 1. Zihler (I) 67,58, 2. Pogačnik (Kamnik) 29,52, 3. Pribošek (I) 23,02.

Ljudje se zbirajo in gledajo

Včeraj so imeli radovedneži v Ljubljani posebno imeniten dan

Ljubljana, 26. julija.

Večjih prijateljev dnevnih dogodkov, kakor so Ljubljanci, res ne najdeš, prednjačimo pač tudi v tem pogledu. Nenadoma se pri nas zbera ljudje kot kje v Ameriki okrog pridigarja nove verske sekte, zastana vse življenje, prometno in drugo, ljudem, ki so se zbrali zaradi nekakšnega dogodka, se pridružijo drugi zaradi množice teh ljudi in tako množica narašča do naravnost manifestacijskega obsega. In takšno zbiranje je tudi v resnici manifestacija za senzacije. Ljudje javno zahtevajo senzacij, manifestirajo za nje, ter kar gore v vnebi, da bi se iz muhe izvalili slon.

Naravnost nezasišena senzacija pa je, če začno kar na lepem zvenketati šipe na cesto, in, če povdigujejo dogodek še razni drugi, ljudje se zbere takoj toliko kot na kakšnem kongresu in je Kongresni trg najprimernejši za takšen kongres. In zlasti so bili ljudje zadovoljni večeraj zaradi tega, ker so prisostvovali dogodku v senčni Zvezdi. Nikomur se ni nikamor mudilo, ljudje se niso mogli raziti niti potem, ko je nastala v hiši popolna tišina.

Tako je nastal zaradi dogodka še važnejši dogodek; dogodek je pa bil tudi prav za prav le v tem, da so ljudje strelji v skrivnostno hišo ter pričakovali nečesa nezasišane. Častno so bili zastopani kolektariji; če si se potrudil, si lahko naštel 30 koles, skoraj nič manj ni bilo otroških vozičkov, v bližini pa so stali tudi motocikli, samo reševalnega avtomobila ni bilo od nikoder, ki so ga ljudje tako nestrno pričakovali. Ni treba še posebej omenjati, da so bili zastopani vsi sloji, ljudje vseh poklicev in starosti in seveda obeh spolov.

Dogodek je pa bil prav žalosten, le ljudje se niso tega dovolj zavedali, sicer bi ne kazali na tako neokusen način sočutja, da jih je moral stražnik vljudno prositi, naj se razidejo. Razšli se seveda niso ter so menda do noči pričakovali, da se bo zgodilo še nekaj gromozanskega in da bodo prišli popolnoma na svoj račun. Nedvomno ni nič tako posebno častnega za meščane, če se zbirajo pred hišo, v kateri trpi vročica bolnik.

Radovedneži so imeli večeraj sploh izredno mnogo opravkov. V hudi zadregi so namreč, če pride od dveh dogodkov istočasno, pa ne morejo biti povsod pričujoči. Strašno so prizadeti, če kaj zamude, za prometno službo med pozorišči dogodkov pa še ni poskrbljeno, da bi meščani lahko takoj pridrli od enega do drugega. Ni pa treba misliti, da ni dovolj ljudi pri vseh dogodkih, najsi bi jih bilo v vseh ulicah po tucat obnem. V Zvezdi se je zbralo pol Ljubljane, pred Unionom pa nič manj. Dogodek pred Unionom ni bil sicer tako skrivnosten, vendar pa nič manj zanimiv.

Razgreta Miklošičeva cesta je bila skoraj popolnoma zapuščenca, saj se Ljubljana ob vročih dneh popolnoma izprazni na zvezdi.

Smrtna nesreča Jožka Pogačarja

Kaj pripoveduje njegov spremljevalec g. Tomaž Šavnik

Ljubljana, 26. julija.

Snoči se je po Ljubljani naglo razširila vest, da se je znani sportnik Joža Pogačar, ravnatelj zavarovalnice Royal Exchange, smrtno ponesrečil na avtomobilski vožnji v Mednem.

Včeraj okrog 16. se je odpeljal Joža Pogačar z uradnikom Tomažem Šavnikom, ki je tudi zaposlen pri isti zavarovalnici, ter z dvema drugima znancema na kratek izlet s svojim avtomobilom. Avtomobil je dvosedezni »Pontiac« z dvema zasilnima sedežema zadaj. Pogačar in Šavnik sta sedela spredaj, druga dva zadaj. Odpeljali so se iz Ljubljane proti Ježici in napravili kratek izlet po idilni poti skozi Gameljne in Pirniče ter čez Savo pri Medvodah prispeli na glavno goranjsko cesto in se ustavili pred Cirmanovo gostilno v Mednem. Tam so nekaj časa posedeli, okrog pol 7. je pa Pogačar dejal, da mora nemudoma v Ljubljano po nekega znanca. S Šavnikom sta sedla v avtomobil, Pogačar za volan, Šavnik pa kraj njega.

Takoj po startu je Pogačar avtomobil pognal s precejšnjo brzino proti Ljubljani. Nesreča je hotela, da sta vozila po cesti dva voza, polna sena, ki sta zapirala vso cesto in tudi zastirala razgled. Pogačar je dal znamenje s hupo, voznika sta pa krenila še bolj na desno in v naslednjem hipu je z bliskovito naglico švignil avtomobil mimo...

Kako se je pripetila nesreča

Naš urednik je davi v bolnici posetil precej hudo poškodovano drugo žrtev nesreče, uradnika Tomaža Šavnika. Šavnik leži v stranski sobici poleg kirurškega oddelka. Glavo ima vso obvezano, na obrazu in po rokah je videti močne podplutbe. Pacient, ki je bil takoj po prevozu v bolnico nekaj časa nezavest, je danes pri polni zavesti in se razmeroma dobro počuti. Našemu uredniku, ki ga je vsočil v družbi trgovca g. Gorca, svaka

pokojnega Jožeta Pogačarja, je pripovedoval:

Takoj, ko smo krenili od Cirmanove gostilne, je Pogačar pognal voz s precejšnjo brzino. V precejšnji razdalji sem kmalu opazil dva voza sena, ki sta vozila pred nami in opozorili Pogačarja nanj. Ta je dal znamenje s hupo, pritisnil na pedal in naglo zavil mimo obeh voz. Nesreča je hotela, da je napravil prehud lok, avtomobil se je zaletel v kup gramoza in odskočil na cesto. Metalo ga je na levo in desno. Pogačar je izgubil oblast nad volanom in avtomobil se je zaradi silnega sunka postavil pokonci. Z drznim plavalnim skokom sem tisti hip skočil iz voza in to mi je rešilo življenje. Priletel sem na cesto in videl sem še, kako se je avtomobil dvakrat prevrnil in priletel nazaj na kolesa. S ceste sem skočil na travnik in stegnili se mi je pred oči.

Prva pomoč in prevoz v bolnico

Nesreča je imela strašne posledice. Pogačar je sedel za volanom, ki mu je onemogočil skok iz avtomobila. Avtomobil ga je potegnil za seboj, med prekopiravanjem je Pogačar najbrž udaril z glavo ob tla in si prebil lobanjo, iz katere je brizgnila kri. Ko so prihitieli ljudje, so našli Šavnika nezavestnega na travniku, Pogačarja pa z razbito lobanjo za volanom. Bil je še živ, vendar je bilo takoj jasno, da so njegove ure štele.

Po cesti je kmalu privozil neki avtomobilist. Ljudje so mu mahali in klicali, naj ustavi, pa se ni zmenil za to in vozil naprej. Takoj za »Fordom« pa je vozil na cesti proti Ljubljani lastnik trvdke Kartoteka g. Oto Stieglitz. Ta je ustavil voz in naložil Pogačarja in Šavnika na svoj avto ter ju odpeljal proti Ljubljani. Malo pred St. Vidom je Pogačar izdihnil. V Zgornji Šiški je privozil Stieglitz naproti rečlini avto, ki je prevzel ranjenega Šavnika, dočim je Pogačarja Stieglitz odpeljal pred počitjo.

Zla usoda nam je iztrgala našega

Joža Pogačarja

ravnatelja Royal exchange assurance Ltd

ki se je smrtno ponesrečil z avtomobilom. V cvetoči mladosti 33 let mu je smrt prekinila življenje, polno nad in vere v bodočnost.

K večnemu počitku ga bomo spremili v sredo dne 27. julija ob ½ 6. uri zvečer izpred palače »Viktorija« na Aleksandrovi cesti.

Naj mu bo lahka zemlja!

Ljubljana, dne 25. julija 1932.

IVANA POGAČAR, majka — VANDA GORČEVA, roj. POGAČAR, sestra — JANKO POGAČAR, brat

Rodbine: POGAČAR, GOREC, KOČBEK

Beleznica

Koledar.

Danes: Torek, 26. julija katoličanti: Ana, Jana, pravoslavni 12. julija.

Današnje pridelitve.

Kino Matica: Mamselle Ntonche.

Kino Ideal: Ljubljana parada.

Dežurne lekarne.

Danes: Bahovec, Kongresni trg 12. Ustar, Sv. Petra cesta 78, Hočevar, Ljubljana VII, Celovška cesta 34.

Vzgoja učiteljic

Ljubljana, 26. julija.

Tečaj za gospodinjstvo in higijeno, ki se vrši za učiteljice na Mladki, prav dobro uspeva. Udeleženke se uče prirediti zdravo in okusno vegetarijansko hrano, kar se bo dalo posebno dobro uveljaviti na deželi, kjer je naše ljudstvo navezano na rastlinsko hrano, katere pa v mnogih primerih, žal, ne zna prirediti tako, da bi vsebovala vse snovi, ki jih rabi človeško telo za svoj razvoj. O tej stroki predava ravateljica Mladike ga. Zemljanova, ki je prvovrstna strokovnjakinja v tem pogledu.

Silno važna pa je tudi higijena žene, o kateri predava zdravnik g. dr. Lunaček. O prvi pomoči pri nezgodah predava ga. dr. Tavčar - Konvalinka. O higijeni šole in otrok pa predavata zdravnica gg. dr. Dragaš in dr. Pirč. Vsako jutro ima del udeleženk v Zavodu za zaščito mater in dece praktičen pouk o negi dojenčkov.

Zaslugo, da se je mogel tečaj otvoriti in da tako lepo uspeva, pa ima poštovanen g. Gaberšček, šolski nadzornik v pok., ki je imel mnogo potov in truda, preden je pripravil vse potrebno za ustanovitev tečaja.

Priznanje moramo izreči tudi ravnateljici ge. Zemljanovi, ki prirediteljem tečaja v strokovnem in organizatornem pogledu pomaga s svojimi nasveti. Strokovna učiteljica in voditeljica tečaja je gđ. Prašnikarjeva, ki s svojim izrednim strokovnim znanjem in praktični nasveti skuša seznaniti tečajnice v tej kratki dobi z najrazličnejšim znanjem o novodobni kuhli. Pomaga ji gđ. Vidmarjeva.

Tečaj obiskujejo sledeče udeleženke: Turk Nežika iz Sodražice, Urbajs Alojzja od Sv. Trojice v Slov. gor., Colnar Antonija iz Gr. Pirnič pri Medvodah, Čua Matilda, abitur. iz Ljubljane, Uhlir Marija iz Sodražice, Lukič Kristina iz Zg. Šiške, Hönigsmann Zofija iz Višnje gore, Vrtovec Mara iz St. Vida pri Lukovici, Terpin Antica iz Dobrnih pri Trbnjem, Urbančič Marija iz Gabrja pri Novem mestu, Pahor Marija iz Serdce pri Sv. Jurju v Prekmurju, Zupanič Gabrijela iz Dupej pri Križah na Gorenjskem, Perčič Roza iz St. Ruperta pri Laškem, Škerle Antonija iz Komende pri Kamniku in Zupan Nada iz Ljubljane.

Kakor je razvidno so udeleženke iz najrazličnejših krajev, kar bo nedvomno dobra agitacija za ta tečaj, da se bo vršil tudi še prihodnja leta.

Dnevne vesti

— Iz sodne službe. S kraljevim ukazom je bil upokojen višji ravnatelj kaznilnice v Mariboru g. Ivan Vrabl. V sodni službi so napredovali: v 1. skupino III. kat. predsednik delnega sodišča v Ljubljani Peter Keršič, predsednik okrož. sodišča v Celju dr. Fran Vidovič, sodniki pri viš. dež. sodišču v Ljubljani dr. Erich Eberl, dr. Josip Fišinger, Josip Janša, Anton Lajovic ter sodnik upravnega sodišča v Celju dr. Henrik Steska; v 2. skupino III. kat. dr. Rudolf Sajovic; v 5. skupino ravnatelj pomožnih uradov pri Stolu sedmorice v Zagrebu Jože Miklavčič, ravnatelj jetnišnice pri viš. dež. sodišču v Ljubljani Rudolf Arko, ravnatelj jetnišnice pri okrožnem sodišču v Mariboru Anton Hohnjec; v 7. skupino višji pisarniški oficijal pri viš. dež. sodišču v Ljubljani Avgust Juh, okrajni sodnik v Gornji Radgani Mijo Potočnik, sodnik pri viš. dež. sodišču v Ljubljani Ivan Budnar, okrajni sodnik v Rosatcu Mihael Maček, okrajni sodnik v Konjicah Avgust Mastnak, okrajni sodnik v Novem mestu Anton Novljan in pisarniški oficijal pri okrožnem sodišču v Mariboru Ivan Bernolč.

— Avtobusna podjetja dravske banovine opozarjajo, da je poziv »Putnik« za nabavo vozovnic brespredmeten, ker v pozivu navedene vozovnice niso veljavne. Čakajte tozadevnega poziva zadruga. Zadruga avtobusnih podjetnikov.

— Slovenci v Ameriki. V Sheboyganu si je v trenutni duševni zmedenosti končal življenje Franc Krašek, ki zapušča v domovini ženo, hčerko in sina. V istem kraju je podlegel dolgi bolezni Janez Rupnik iz Logatca. Zapušča ženo in dva neposredna otroka. V Farrellu Pa. si je končala življenje 44-letna Marija Žagar, doma iz Iške vasi pri Ljubljani. V slovenski naselbini je bila zelo priljubljena. V Ameriki je bivala 25 let. V smrt je šla v hipni duševni zmedenosti. V New Castle je umrl nagle smrti 55-letni Anton Ehart. Zadel ga je kap. V Milwaukee je umrl Andrej Jerenko, doma nekje iz okolice Ptuj. Star je bil 54 let in ker ni imel nobenih sorodnikov in tudi v nobenem društvu ni bil, ga je pogrebno podjetje Ivana Jelenca brezplačno pokopalo. V istem kraju je podlegel dolgi bolezni 68-letna Marija Osep iz Solčave. V Ameriki zapušča soproga in dva sinova, v stari domovini pa enega sina. V Clevelandu je utonil sin slovenskega trgovca Franc Špeh, ki zapušča očeta, štiri brate in tri sestre. Pred štirim meseci mu je umrla mati. V Detroitu si je v hipni duševni zmedenosti končal življenje 49-letni Ivan Bernik iz Zminka pri Škofji Loki. V Pueblo je umrla 35-letna Neža Prelesnik iz Dobrega polja. Zapušča moža in pet otrok. V istem kraju je umrla 18-letna Elizabeta Gregorič. V Calometu je umrl Jakob Rom, doma iz Doblič pri Ormožju. V Forest City je umrla Marija Černe-Dežman, stara 66 let. V Greensburghu je utonil 13-letni Josip Rus. V Carlinville je umrl 42-letni Josip Cerar iz Škofje Loke. Zapušča ženo in dva sinova in 1 brata. V S. O. Chicagu je podlegla pljučnici 61-letna Ana Kovačič doma iz Kostanjevca. V Ely je umrla 41-letna Franciska Miholič roj. Škerjanc. V Ameriki je bivala 25 let. V Chicagu je podlegla vnetju slepica Amelija Gornik, stara 54 let. V istem kraju je zadela kap Margareta Terjan roj. Schwab iz Javornika na Gorenjskem. V Forest City je umrla 41-letna Marija Bežek in zapustila soproga in 10 otrok. V Clevelandu je podlegel posledicam avtomobilske nesreče 38-letni Leopold Lah, doma od Sv. Križa pri Ajdovščini. V istem kraju je umrl 58-letni Janez Eržen iz St. Vida pri Stični.

— Oddaja zakupa buffeta na postaji Jablanica se bo vršila potom ofertne licitacije dne 24. avgusta pri direkciji državnih železnic v Sarajevu. Oglas in pozori so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 1. avgusta ponudbe glede dobave 3000 kg koruznega zdroba, 600 kg kave, 1 zračnice, 1 lepilne priprave, 150 m gumijastega kabela, 100 komadov hrastovih pragov; do 8. avgusta pa glede dobave 1 elektromotorja. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo porast oblačnosti in spremenljivo vreme. Včeraj je bilo skoraj po vseh krajih naše države lepo. Najvišja temperatura je znašala v Ljubljani in Skopju 29, v Zagrebu in Splitu 28, v Beogradu 26, v Mariboru 23 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760,2, temperatura je znašala 15 stopinj.

— Težka nesreča pri gašenju. V kamniški okolici je nastal davi velik ogenj. Na kraj požara so prihiteli gasilci iz Kamnika in okolice, med njimi tudi 56-letni Jakob Klemen in 47-letni Jakob Pibernik. Oba sta planula v goreče poslopje, kjer ju je pa zajel plamen in sta se z veliko težavo vsa opečena jedva rešila. Prepeljali so ju v ljubljansko bolnico. Pibernik je opečen po vsem telesu in je njegovo stanje zelo resno.

— Težka nesreča na morju. V nedeljo zgodaj zjutraj se je pripetila blizu Makarske na morju težka nesreča. Silen vihar je zajel motorni čoln veletrgovca Andrije Mrčiča iz Metkovića. Čoln se je prevrnil in v besnečih valovih sta našla smrt Mrčič sam in njegov prijatelj trgovec Nikolac iz Metkovića. Tretji potnik Derviš iz Makarske se je k sreči rešil na malem čolnu, ki je bil privezan zadaj. Neurje je zajelo tudi ribiško ladjo med Hvarom in Bračom. Ladja se je prevrnila in en ribič je utonil.

— Opustošenje po toči v Splitu in okolici. V nedeljo zgodaj je divjala nad Splitom in okolico silno neurje. Med strahovitim nalivom je padala debela toča, ki je neusmiljeno klestila zlasti po vinogradih in vrtovih. V splitski občini je oklestila 90% vinskih trti. Škoda znaša več milijonov. Kmetje iz okolice pripravljajo, da je uničeno vse, vinogradi, sadni vrtovi in polja. Toča je bila tako debela, da je pobila tudi več ptic.

— Samomor. V Zagrebu so našli na travniku v predmestju mrtvo neznanca ženo, ki ni imela pri sebi nobenih dokumentov in tako niso vedeli, kako se piše. Pri njenem truplu so našli stekleničico, ki je dišala po octovi kislini. Včeraj dopoldne je pa prišel na policijo lastnik buffeta Anton Dobrave in izjavil, da gre najbrž za njegovo ženo Antonjo. In res je Dobrave v samomorilki spoznal svojo ženo. Pokojnica je bila stara 29 let in omožena že štiri leta. Z možem sta se dobro razumela. Zadnje čas je mučila ženo huda živčna bolezen, poleg tega je pa dobila še vnetje slepica, kar jo je najbrž tako potrla, da si je končala življenje.

— Afera s pomorjenimi poštnimi delničarji. Preiskava v aferi zaradi ponarejanja poštne nakaznice je tik pred zaključkom. Vojko Mikolj, ki je bil osumljen, da je bil kot glavni krivec zapleten v to zadevo, se ni vrnil v Zagreb, marveč so ga morali v Beogradu, kjer so ga zadržali, da ga konfrontirajo z različnimi ljudmi, oddati v bolnišnico. Mikolj je namreč že drugič pričakoval izvršiti samomor. V hipu, ko ga paznik ni strogo nadzoroval, je dvignil do ust dve roki, ki jih je imel zvezani in si pregrizel žile. Mikolj je v zadnjem času nekoliko izpremenil svoje izpovedi. Povsod, kamor so ga peljali na konfrontacijo, so ga ljudje na prvi pogled spoznali. Dopoldne je bila zaslišana v zvezi s to afero tudi Frančiška Jaksetičeva, ki je prispela pred nekaj dnevi iz Sarajeva, kjer stalno biva. Bila je osumljena, da je tudi ona zapletena v Mikoljevo afero, pri današnjem ponovnem zaslišanju pa so spoznali, da ni prav ničesar kriva in da je njena nesreča le v tem, ker se je pred 7 leti spoznala z goljufom.

— Pri boleznih ledvic, seči, mehurja in danke omili naravna »Franz Josefov« grenčica tudi silne težkobe pri potrebi v zelo kratkem času. Spričevala iz bolnišnic potrjujejo, da je »Franz Josefov« voda, ker olajša potrebo brez bolečin, zelo priporočljiva za redno uporabo za staro in mlado. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubliane

— Veliko moderno otroško igrišče v Tivoliju so pričeli graditi včeraj po načrtu mojstra Plečnika. Včeraj so namreč pokosili in izmerili travnik, ki leži na desni strani ob vhodu v glavni dvored med železniško progo, Lattermanovim dvoredom in dvoredom, ki vodi od železniškega prehoda na križišče Bleiweisove ceste in Puharjeve ulice in stoji ob njem nekdanji Kino Tivoli. Parcela je enako krak trikotnik z vrhom ob vhodu v glavni dvored ter so njegove stranice dolge po nekaj metrov nad 150 m, ob kinu Tivoli bo pa igrišče široko 75 m. Danes merijo še poti igrišča in zabijajo kolčke, nato bodo pa takoj pričeli urejati, pri čemer pripravljajo zemljo za posetev trat, 3 m visoko živo mejo, ki bo z njo igrišče obdano od vseh strani in tudi razdeljeno na več oddelkov, pa nasade sele jelene, prav tako kakor drevesca, ki se bodo od vhoda nasproti kina Tivoli vrstila med vmesnimi zelenimi stenami proti ozkemu delu na gornjem koncu, kjer bo mal bazen z znano Gorsetovo plastiko »Deček z racamom«. Prihodnje pomlad torej naša mladina že dobi svoj pravi zeleni grad z zelenimi dvoranami in sobanami, kjer bo tudi dosti mivke in peska, po sredi pa stebrišče iz vitkih dreves s cvetočimi kronami.

— Iz Odgovorov sej davčnega odbora. Za 8. avg. in za nadalje določene seje davčnega odbora za mesto v Ljubljani so odgojene za nedoločen čas, ker se niso izgovorili na zakoniti podlagi vsi odmerni predlogi, ki naj o njih odloča davčni odbor.

— Iz O žalostni idili ob Gradaščici, na koncu Gorupove ceste, se je že pisalo, seveda brez pozitivnega uspeha. Smetišče je ostalo nedotaknjeno, kvečjemu je zdaj še precej več nesnage. Jama, v kateri stoji smrdljiva lužja, je še vedno nezastita, čeprav je baje komisija ugotovila dejansko stanje. Material je nakopile poleg, stroškov bi za zasutje ne bilo posebnih. Najbrž pa se nimajo izdelanega posebnega načrta za to sočljivo delo, saj pri nas ne gre nič brez načrtov od rok, pa tudi načrti ostanejo češče le material za arhiv.

— Iz Svetilniški stebri na čevljarjem mostu so postavljeni, a še samevajo, delo se več ne nadaljuje. Glave svetilnikov najbrž se niso gotove, ker sicer bi delo ne počivalo. Ljudje so nekoliko nestrpni in upravičeno, saj se delo pri tem mostu precej zavlačuje.

— Iz Ugotovitev. V številki 163. »Slov. Narod«, smo med policijsko kroniko objavili vest, da je neki neznan mladenič, ki se je izdal za Karla Birso, hotel v mestni zastavljalnici zastaviti ukraden uro. Ugotavljamo, da ta mladenič ni identičen z Karlom Birso, stanujočim v Gramozni jami št. 33.

Moderna romantika.

— Kako si se seznanila s svojim drugim možem?

— Zelo romantično. On je povozil z avtomobilom mojega prvega moža.

— Zagrozil sem Elzi, da ustrelin vsakega svojega tekmeča.

— In kaj ti je odgovorila?

— Naj si preskrbim strojno puško.

— Kompromis.

— Prodaj ti to lepo praznično obleko za 800 Din.

— Ali bi je ne mogel dati ceneje, če bi jo oblačil samo ob delavnikih?

Kako so nas sprejemali...

Udeležence vsesokolskega zleta o pristranem sprejemu Jugoslovenov in uljudnosti praškega prebivalstva

Kmalu mine mesec dni odkar so izveleci v zlati Pragi čudoviti akordi slovanske sokolske simfonije, nad katero je zasijal pod nebo lik velikana — Sokola Tyrša, ožarjen s tisoči sokolskih src slovanske družine, ki si je zopet in zopet ustvarjala se krepkejšje bratske vezi. Sokolski dnevi bodo ostali vsem — svetel dan, najlepši praznik v življenju sokolskega ustvarjanja in dela vsakega Sokola, ki je bil priča vseh teh svečanosti.

Pisali so listi, govorili tisoči, kako toplo smo bili sprejeti gori med severnimi brati, zlasti Jugoslovenov, in vem da bomo ob njihovem obisku pri nas — hladnejši, manj bratski. In v ilustraciji nešteti dokazov bratske ljubezni naj omenim nekaj tipičnih dokumentov, ki naj bodo dokaz pravega bratstva in prijateljstva, ki smo ga bili deležni vsi tuji — zlasti pa Jugosloveni.

...Naš sokolski vlak hiti proti češki meji, poln zaprtih src, ki samo čakajo, da se na čeških tleh odpro in svobodno razvamejo v pričakujoči radosti sprejema bratov Čehov... Horne Dvořište. Prvi pozdravi. Pogostitev... čul si prijazne besede, bratske od vseh strani, in kar žarela so lica in oči Čehov, uradništva, da so nam postregli in nas pogostili. Železničarji, kar nič niso kazali one stroge zunanosti — pa to od najvišjega do zadnjega delavca — in zdel se mi je vsak kot brat, prijatelj... Slovo — sokolsko...

Po ravni češki zemlji hiti naš vlak proti zlati majki — sokolski Pragi, poln radostnih lic, pričakujoč...

Da res, triumfalna je bila vožnja od lepih Budjevic do Prage. Povsod sprejemi, godbe, cvetlice, ... solze si opazili na licih starejših Sokolov, ko so nas pozdravljali.

Vse v zastavah, zelenju, napisih in pozdravi so nas spremljali vseskozi in mahajali z robcami na konca ne kraja. Pa ne samo mesta, tudi vasi so nas toplo pozdravljale. Daleč od proge je kosil seljak, a ko nas je opazil, je odložil koso in mahal s klubom. Zopet druga slika se nam je nudila v vasi ob progi. Kmetica ravno pride iz hleva, v roki drži posodo z mlekom in je nas pozdravljala. Delavci na polju med žitom, deca na cesti, dekleta med okni... vse nas spremlja in pošilja nam tako tople pozdrave, da nas je prevzelo vse. Res nismo se varali, ko so dejali — vsi smo z vami, vsi Jugosloveni ste nam dobrodošli...

Blizali smo se svojemu cilju. Pa kaj bi opisoval. Sprejem na Wilsonovem kolodvoru in potem po mestu — nepozabljiv. Praga zna, a da tako zna sprejemati — smo spoznali sedaj.

Knjigo bi lahko napisal, tako je dejal neki inozemski novinar Anglež, ko je poročal o slavnostnih dneih. Da, tudi od našega prijetnega bivanja v Pragi bi lahko govorili ure, pa bi ne mogel natančno opisati vse one gostoljubnosti vseh, pa najsi bo v trgovini, na ulici in v javnih lokalih.

Govore naj samo naslednji primeri, ki smo jih doživeli mnogi na zletu.

...Na zletišče želimo peljati se z električnim. Voz pride nabit. Čaka nas skupina. Čehi opazijo — in izstopijo iz voza, da nam napravijo prostor, sami so pa šli peš.

Po skušnjah pregledamo svoje obleke in opazimo, da so potrebne kot čevlji — šivanke. Hitimo v Bat' in paviljon. Polno civilistov-Čehov. Ko zagledajo nas, nas takoj sprejmejo pred se in prišli smo tako prvi na vrsto.

Popoldne po lastnem nastopu stojimo na stranski tribuni. Komaj nas opazijo reditelji, že so pripravljeni za Jugoslovene sedeži. Pripetilo se je tudi, da je starejši Sokol, videč mladega Jugoslovca stajati poleg sebe, vstal s sedeža in mu na nasprotnem koncu tribune preskrbel sedež, nakar se je vrnil na svoje mesto.

Zadaj za glavno tribuno. Velik špalir množice, ki čaka, da vidi tatika Masaryka, ko bo odjezdil z zletišča. Tudi mi smo bili med njo. Seveda, brez ugovora so nam dali mesto v prvi vrsti, da smo mogli tudi mi pozdraviti živlega predsednika.

In še bi lahko našteval primere. Iz vseh si čutil le eno: gost si naš in brat. Visek sokolske olimpijade je bila svečana povorka sokolstva, ki se je poklonila mestu Pragi. Nepozabne ure. Ne pero, ne slika, ne usta ne morejo popisati vsega navdušenja, ne onega prijateljstva in pozdravljanja, ki ga je bila deležna mogočna sokolska armada, korakajoča po natlačeni ulici zlate Prage. In koliko toplega in odkritega smo bili deležni posebno Jugosloveni! Vse, kar smo imeli v roki: zelenje in cvetje, ki smo ga prejeli na poti k zbirališču za povorko, smo morali oddati Pražanom. Da, kar žareli so in ponosni so bili, ako je ta ali oni prejel od nas lipovo vejico ali cvetko: »dobil sem jo v spomin od Jugoslovane«.

Pa, ko nismo imeli rož ne cvetja, smo si segali v roke tako pristrano, da bi ti vzeli roko, ako bi jo le dal. Takega pristranega pozdrava od Pražanov nismo pričakovali.

In še to nam ni šlo v glavo. Dobre 4 ure so stali nepretrgoma na mestu in pozdravljali. In niso odnehal. Kakor v začetku, tako so z istim navdušenjem pozdravljali tudi zaključno sok. konjenico. Saj je tudi predsednik Masaryk dal dober zgled. Popoldne in vse dni zleta pa so na zletišču od 14. do 20. ure nepretrgoma gledali revijo sokolskega dela. Da, to je visok zanimanja in vztrajnosti češke publike.

Mimogrede se lahko vprašamo, da-li bi naša publika tako vztrajala?

— Sestri sta mi pripovedovali: Po povorki sva stali na Vavelskem trgu in gledali češke Sokole. Kar se pojavi gospod, ki naju povabi v stanovanje. Lepo so naju postregli z vodo in z jedmi, nato pa ponudili mesto na oknu, odkoder sva gledali povorko do konca.

Tudi meni se je pripetilo nekaj podobnega.

Kakor v omenjenih primerih smo imeli prednost tudi drugod, v trgovinah, v restavracijah in zlasti na ulici smo bili vse dni predmet zanimanja in pozdravljanja. Zares pohiteti si morali, ako si hoteli pozdraviti češkega brata ali sestro v kroju, ker vedno so nas prehiteli s svojim blestečim: »Na zdar, brat!«

Posebno mnogo pažnje so nam posvečali tudi stražniki šoferji in vozniki cestne. Da, kaj bi tajili. Velikanski promet, kdo ga ne naj? Vendar smo opazili kljub hitremu tempu teh številnih vozil silno obzir-

nost vseh napram nam, ki smo marsikaterikrat zašli v neprijetno zagato med vozila, da nisi vedel, ne naprej, ne nazaj — vendar mig stražnika — in oproščen si hitel svojo pot naprej.

Tudi v električni so bili vsi do skrajnosti uslužni.

Med gromom in treskom smo zapuščali Prago, polni najlepših vtisov in vse se je združilo v en sam pozdrav: brat — bratu, prijateljstvo za prijateljstvo.

Češke Budjevice. Ponoči. Poslednji pozdravi. Šef postaje naroča strojevodji, da lepo odpremi vlak do meje češke zemlje, da bodo Jugosloveni zapuščali republiko tudi v vlaku v zadovoljstvu.

Zapustili smo Češko. Graz. Tu smo došli kolonijo Jugoslovenov, ki so nas prišli

pozdraviti. Vlak je hitel proti Spielfeldu. V ozadju Slovenske gorice. Da, mrko so nas gledali na avstrijskih postajah, ko smo drveli mimo, le tu in tam smo opazili, da je s kakšno hišo pomahal robcem. Bog ve, bil je naš brat, sestra... Preko meje smo. Obmejni stražniki nas pozdravljajo. Zopet so nam usta odprta in iz vseh vagonov se požakejo prej skrite češke zastavice, ki smo jih zamenjali gori z našimi.

Maribor! Godba igra... Celje... pozdravi. Zidani most: sokolska deca v kroju nas pozdravlja, in naprej. Ljubljana... a ona? — No, saj smo bili utrujeni in nismo imeli časa misliti še tu na sprejem...

Naj bodo te vrstice v memento nam vsem, ne le Sokolom, tudi vsem Ljubljančanom, da ne bomo prihodnje leto, ko bo Ljubljana imela v gostih tudi brate iz Českoslovaške, predaleč zaostali za postrežljivostjo in vljudnostjo. Zvestoba za zvestobo — pa tudi postrežljivost za postrežljivost!

Zdravo!

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

pozdravit. Vlak je hitel proti Spielfeldu. V ozadju Slovenske gorice. Da, mrko so nas gledali na avstrijskih postajah, ko smo drveli mimo, le tu in tam smo opazili, da je s kakšno hišo pomahal robcem. Bog ve, bil je naš brat, sestra... Preko meje smo. Obmejni stražniki nas pozdravljajo. Zopet so nam usta odprta in iz vseh vagonov se požakejo prej skrite češke zastavice, ki smo jih zamenjali gori z našimi.

Maribor! Godba igra... Celje... pozdravi. Zidani most: sokolska deca v kroju nas pozdravlja, in naprej. Ljubljana... a ona? — No, saj smo bili utrujeni in nismo imeli časa misliti še tu na sprejem...

Naj bodo te vrstice v memento nam vsem, ne le Sokolom, tudi vsem Ljubljančanom, da ne bomo prihodnje leto, ko bo Ljubljana imela v gostih tudi brate iz Českoslovaške, predaleč zaostali za postrežljivostjo in vljudnostjo. Zvestoba za zvestobo — pa tudi postrežljivost za postrežljivost!

Zdravo!

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

—ar.

P. Decourcelle:

Prokletstvo ljubezni

Roman.

In Cammenin romantični duh se je zatopil v razmišljanje. — Zakaj naju usoda ni združila? — je pomislila. — Mar nisva ustvarjena za skupno življenje?

In v duhu si je gradila vse življenje neizmerne blaženosti. Pomlad ljubezni, polna strastnih objemov, vročih poljubov in nepopisnih naslad; in dvoje bitij, ki sta eno srce, ena duša, ena misel...

Potem pa solnčno poletje, tiha sreča s prihodom otroka, ki se na nje prenaša skupna ljubez.

Slednjič sladka in tiha jesen, nekoliko obtežena z lahno melanholijo kot predhodno zaračete zime, ki jo obseva in ogreva tihi solnčni žarek, sreča dražjih bitij, odraslih otrok.

Kar se ji je zarezala v obraz gola resničnost.

Ali ima pravico naslajati se ob teh grešnih sanjah? Ne! Greha noče imeti na vesti!

Greha?... Mar ga že nima? Od včeraj omožena — mar ne čuti v sebi ključice prešušne jutrišnje dne?

Pri tej misli jo je spreletel mraz: padla je na kolena in zašepetala ihto: — Bože, reši me! Ljubim ga!...

Ljubim ga!... Ker se ne morem več boriti z njim, mi daj vsaj moč ubraniti se sebe.

»Prins Hendrik« je plul skozi Pas-de-Calais in la Manche, predno je priplul na širno morje. Vreme je bilo krasno, morje mirno, vožnja prijetna. Na vseh straneh so se prikazovali iz morja zeleni otoki. V daljavi se je z daljnogledom dobro videla francoska obala.

Vsak hip so srečavali kak parnik, jadnico ali ribiško ladjo. Ta del morja je zelo živahen. Neki potnik je dejal, da ga spominja morje tu na bulvar Montmartre.

»Prins Hendrik« je začel počasi zavijati za otok Batz.

— Ali prispemo jutri zjutraj v Brest, gospod kapitan? — je vprašal Saint-Hyrieux.

— Ob osmih bomo v brestskem pristanišču, gospod, in bili bi tam gotovo tri ure prej, da nas ni zadrževala megla.

Cas je hitel, ura za uro, ne da bi kaj motilo nočno tišino na krovu. Kar se je razlegel grozen, pretresljiv žvižg.

— Na levi bok! — je kriknil službojči častnik.

Gost oblak pare je zastrl kapitanski mostiček in zdelo se je, da se bori z oblakom megle.

Žvižgu je sledil krik, potem se je pa začelo preklinjanje mornarjev in strašen trušč potnikov, ki so se nenadoma vsi prestrašeni prebudili.

Cisto blizu parnika se je prikazal iz goste megle ogromen črn nestvor, ki se je naglo pomikal naravnost proti parniku.

Zaman je bilo vse kričanje. To je bila smrt! Strahotno hreščanje in pokanje. Parnik se je približal. Od groze onemeli potniki so slišali, kako se trgajo verige, kako hrešče zlomljeni jambori in žvenketa razbito steklo...

To je bilo vse.

»Prins Hendrik« je bil pretrgan na dvoje, napadalec je izginil v temo, tiho, neopaženo, kakor se je bil prikazal iz nje... za seboj je zapustil samo trupla in razdejanje.

— Angleški je bil, — je dejal stari kmarr.

Prednji del parnika se je že potapljaj.

Pet minut!...

In tedaj so se prikazale v svitu luči, prižganih na vseh straneh, skupine človeških bitij, ki so se obešala na vrvi, plezala na jambre in se oprjemala kosov razdejanega parnika, dočim sta se obe polovici parnika vedno bolj pogrezali v morje; valovi so pa rahlo pljuskali iz megle, kakor bi hoteli nesrečne potnike zazibati v smrtno spanje.

Kar je nastal v morju silen vrtnec. Voda je napravila ogromen lijak, podoban orjaškemu vrču, kamor se je vse preuknilo.

Strahoten krik je zadonel iz dvesto grl, bolešno rjovenje, obupen krik...

Potem je bilo pa zopet vse tiho. Morje je požiralo svoj plen.

— Colne v morje! — je zapovedal kapitan.

Poslušnost je tako globoko vkoreninjena v mornarijem srcu, da so preostali možje posadke izpolnili povelje mirno, čuteč, kako jim pod nogami uhajajo tla, kako se naglo pogrezajo.

Kapitan je stal nepremično na povelnjskem mostičku in zrl smrti v obraz, dobro vedoč, da je neizogibna. Edina skrb so mu bili tisti, ki je za nje odgovarjal.

Bil je blede, toda brezčuten. A prizor je bil strahoten.

Potnikom v prednjem delu parnika ni preostajalo drugega, nego groza smrti, usodna, neizprosna. Čutili so samo grozo na smrt obsojenega, ki sliši, kako se sekira giljotine dviga in pada.

Pač so pa imeli potniki v zadnjem delu dovolj časa pretrpeti vse muke agonije.

Kosi razbitega parnika so se potapljali počasi, kakor bi si hotelo že nasleščeno morje odpočiti, predno pogoltno še ostanke svoje žrtve.

Napol nage, v smrtnem strahu trepetajoče ženske so begale sem in tja, zaletavale so se druga v drugo, plakale, prosile in klicale na pomoč.

Moški so posuroveli, borili so se za golo življenje, se obdelavali s pestmi in suvali z nogami.

Spoprijemali so se in klali, da bi bili prvi, pehali so proč ženske in otroke, da bi prišli v rešilni čoln, da bi se rešili.

Skakali so s kapitanskega mostička v morje, se oprjemali roba rešilnega čolna, plezali in kričali:

— Reši se, kdor more!

Kar se je čoln zagugal in prevrnil ker je bil na eni strani preveč obtežen. Nastala je nova borba, borba v vodi, grozna borba med tistimi, ki so se bili zopet oprjeli prevrnjenega čolna.

V naslednjem trenutku se je začel ostanek »Prinsa Hendrika« pogrezati na dno morja. Nastal je nov vrtnec in začulo se je strahotno klockotanje.

Drugo dejanje strašne tragedije je trajalo komaj deset minut. Nekaj kosov, razmetanih po vodi, nekaj človeških glav, molečih iz valov, to je bilo vse, kar je ostalo na kraju katastrofe.

Kmalu so premetavali valovi samo še trupla.

Toda v zadnjem trenutku se je prikazala bela postava baš nasproti kosa razbite ladje, smejoč se smrti v obraz, smejoč se sanjam in zlatim zvezdam, migljajočim na nebu, ki se je bilo ta čas iztrgalo iz vlažnega objema megle.

Nikogar blizu.

Bila je Carmen.

Napoleon in Marija Luiza

Kako je Napoleon snubil avstrijsko princeso in kaj je odgovorila na vest o snubitvi

V petek 22. t. m. je minilo 100 let od smrti edinega sina cesarja Napoleona I. in Marije Luize Habsburške, hčerke cesarja Franca Jožefa, vojvode Reichstadtkega ali Orliča, kakor so ga splošno nazivali. O vojvodi Reichstadtsem je izšlo mnogo več ali manj kritičnih del, kakor je bil pač avtor naklonjen ali sovražen Habsburžanom, odnosno Napoleonovemu sinu. Od vsega, kar se je našlo po arhivih in ohranilo v ustnem izročilu obeh smeri, je gotovo le eno, da je živel deček razuzdano, morda iz lastnih nagibov, morda pa tudi zapeljan po slabih zgledih. Podlegel je tuberkulozi. Vse to je znano, manj znano je pa, kako je Napoleon snubil Marijo Luizo, kako je o tej stvari mnogo bolj odločal vsemočni knez Metternich, nego Marija Luiza sama ali celo cesar Franc.

V habsburški rodbinski kroniki je podrobno opisana Napoleonova snubitvena leta 1809 na Dunaju. Ko je Metternich povedal cesarju Francu, da je Napoleon zasnil princeso Marijo Luizo, je cesar odgovoril, da prepušča odločitev hčerki, da pa hoče vedeti za njeno naziranje, predno se bo odločila. Metternich je odšel k Mariji Luizi, ki ji je bilo takrat 19 let, dočim je bil Napoleon star že 41 let. Povedal ji je, da jo je zasnil cesar Napoleon in jo vprašal, kaj meni o tem. Princesa mu je pa odgovorila, naj ji pove, kakšna je v tem pogledu želja njenega očeta.

Metternichov odgovor je bil pač odgovor izkušenega diplomata. »Cesar mi

je naročil vprašati vašo cesarsko milost, kako izvolite v tem važnem trenutku svojega življenja odločiti. Ne vprašuj, prosim, kaj hoče cesar, temveč odgovorite, kaj hočete vi.« In Marija Luiza je odgovorila, da stori tako, kakor zahtevajo interesi države, češ, da niso važne njene osebne želje in hotenja, temveč dolžnost.

In cesar Franc je čisto odkrito priznal Metternichu, da ga veseli odgovor Marije Luize deloma zato, ker bo nekaj časa v Evropi mir, deloma pa, ker bo s to zakonsko zvezo Avstrija obvarovana novih vojn. Izgovoril si je pa, da Napoleon ne sme priti z nobenimi novimi pogoji, češ, da so na svetu žrtve, ki ne smejo biti omadeževane z ničemer, kar bi dišalo po kupčiji.

Svatba se je vršila že l. 1810 in prihodnje leto je rodila Marija Luiza Napoleonu sina, ki je dobil ponosno ime Napoleon Franc Jožef Karel, kralj rimski. Po Napoleonovem padcu je odpotovala Marija Luiza s sinčkom na Dunaj in l. 1822 se je poročila z grofom Adamom Neippergom. Njenega sina je imenoval cesar Franc za princa Franca Jožefa Karla, vojvodo Reichstadtkega in knez Metternich je skrbel za njegovo vzgojo. On in njegovi prijatelji so vzgajali mladega vojvodo tako, da je bila njegova prerana smrt 22. julija 1832 vsaj do polovice zasluha avstrijskega dvora in Metternichovih interesov ali naklepov evropske politike.

Mesarski zločin

V Innsbrucku je bil izvršen v noči od sobote na nedeljo umor, kakršnih pozna malo kriminalna zgodovina. Morilec je brat delavca Karla Sauerweina, ki se je pred tedni zagovarjal pred sodiščem, osumljen umora urednika Guflerja, pa je bil oproščen. Mesar Josef Sauerwein in 27-letni mehanik Johann Garber sta se vračala pozno ponoči iz krčme domov. Spotoma sta se sprla zaradi vžgalice in to je menda zakrivilo tragedijo. Sauerwein je napadel Garberja z nožem od zadaj in s pravo mesarsko spretnostjo mu je naglo prerezal vse mišice, ki vežejo desnico na telo, tako da je lahko sukal njegovo desno roko, kakor je hotel. Garber je imel še toliko moči, da je skočil čez most, na drugi strani reke se je pa zgrudil in kmalu izkrmavel.

Sauerwein je odšel po zločinu v mesto k svoji sestri, kjer je pravil, kaj se je zgodilo, zatrjeval je pa, da je ravnal v silobranu. Zaročenc njegove sestre, ki služi pri vojaki, mu je vzel nož in ga odnesel orožnikom. Zjutraj je policija Sauerweina aretirala.

Čarobna ura

V času, ko so začeli ljudje razmišljati o uporabi električne energije v praktične namene, je sestavil neki južno-nemški učenjak uro, ki si je od nje obetal, da bo šla vsaj 50 let, ne da bi jo bilo treba navijati. Njegova ura je bila zasnovana na dveh elektromagnetih, ki sta po vrsti odbijala nihalo, čigar nihanje je prestrezalo majhno kolesce in ga prenašalo na uro. Gonilno silo sta dovajali dve medenastni plošči, zakopani v zemljo. Njuno oksidiranje je dajalo električno energijo in tako naj bi bila sestavljena čudodelna ura. Ker bi bili lahko medenastni plošči, ki je bilo od njih vse odvisno, vzdržali vsaj 50 let, si je izumitelj obetal, da bo njegova

ura pravilno merila čas najmanj pol stoletja.

Ura je bila srečno narejena in šla je samo — en dan. Drugega dne jo je namreč neki zlobnež ali babjevernež uničil. In vsa okolica je bila zadovoljna, da je bil uničen tak vražji izum, kakor je večno idola ura.

Prof. M. Hirschfeld v Brnu

Prof. dr. Magnus Hirschfeld, predsednik svetovne lige za seksualno reformo, je prišel v nedeljo s svojimi kitajskim asistentom Tao Li v Brno, kjer hoče dovršiti zadnje priprave za V. mednarodni seksualološki kongres, ki se prične v Brnu 20. septembra. Kongres bo trajal do 26. septembra in bo posvečen zlasti evgeniki, ki se je starokoptični in konservativni po vsem svetu tako strašno boje. Generalni tajnik kongresa dr. J. Weisskopf ima že zdaj v rokah prijave 52 strokovnjakov iz vseh držav Evrope in Amerike, ki bodo na kongresu predavali.

Prof. Hirschfeld se je vrnil letos s potovanja okrog sveta, ki je na njem proučeval v vseh državah zlasti bračno pravo in zakonodajo, socialni položaj žene, seksualno zakonodajo, položaj homoseksualnih ljudi po zakonu, seksualno vzgojo in druge zanimive probleme seksualnega raziskovanja. Vrnil se je v Evropo iz Indije preko Palestine ter se ustavil najprej na Dunaju, pozneje pa v Brnu, kjer je priredil 20. maja javno predavanje. Tedaj je bilo že sklenjeno, da se bo vršil V. mednarodni seksualološki kongres v Brnu. Prvi kongres je bil v Londonu, drugi v Berlinu, tretji na Dunaju, četrti pa v Kodanju. V predsedstvu V. kongresa bodo Norman Haire iz Londona, prof. Leunbach iz Kodanja in prof. Magnus Hirschfeld iz Berlina.

Santos Dumont umrl

Iz Rio de Janeira poročajo o nenadni smrti pionirja letalstva Santosa Dumonta. Pokojni je bil rojen l. 1873. Njegovi predniki so bili Francozi. Za letalstvo si je pridobil velike zasluge, saj je bil med prvimi, ki so polagali temelje te največje pridobitve našega časa. Leta 1901 si je priboril po Francozu Henry Deutschu razpisano nagrado v znesku 100.000 frankov, ker je kot prvi s primitivnim zrakoplovom letel okrog Eifflovega stolpa in se srečno vrnil nazaj, od koder se je bil dvignil v zračne višave.

22. oktobra 1906 se je prvič javno dvignil v zrak in v 21 sekundah je bil s svojim letalom 220 m visoko. To je bil za takratne čase presenetljiv uspeh in Dumontovo ime je kmalu zaslovelo po vsem svetu. Seveda se pa možu niti sanjalo ni, da se bo letalstvo tako naglo in močno razvilo, da se nam zde njegovi poleti prava otroška igranja.

Bodočnost Zlina

Bivši češkoslovaški poslanik na Dunaju, zdaj ravnatelj Bat'nihih tvornic v Zlinu ing. Vavrečka, je izjavil, da politična in gospodarska napetost v Evropi že popušča. Najvažnejši problem češkoslovaškega gospodarstva je po njegovem mnenju racionalizacija javnih izdatkov. Na vprašanje, kaj bo z Bat'nihim podjetjem, je Vavrečka odgovoril:

»Položaj podjetja je ugoden. Mnogo se o tem ne da povedati. Kdor se zanima za Bat'ne tvornice, naj pride v Zlin in si ogleda naše delo. Videl bo, da predelujemo poleg kože in kavguša še druge važne sirovine, ki se imenujejo samozaupanje, razum, veselje do dela in optimizem. Iz tega se da tudi v krizi izdelovati dobro in ceneno blago, ki gre dobro v promet. To je vsa tajna.

Na vprašanje, ali bo novi šef Jan Bat'a lahko nadomestil Tomaža Bat'a, je Vavrečka odgovoril: »Da, vsakega človeka se da nadomestiti, ker je umrlo. Toda vsak človek je drugačen in zato nenadomestljiv v zrnisku identitete. Toda Jan Bat'a je iz enakega testa, kakor je bil Tomaž in upamo, da bo kmalu tako tudi z mladim Tomažem Bat'o. Smrt Tomaža Bat'e je težka izguba za podjetje, toda moral je menda tako umreti, kakor umira mučenik za svojo idejo, da bi postalo svetu jasno in da bi ljudje verjeli, da je bil pripravljen žrtvovati vse za svojo resnico. Samo tako je mogoče imeti prepričane naslednike.

SLATINSKE TABLETE

za hujšanje

Vam vrnejo vitkost, mladost in lepoto, ker raztope in odstranijo preobilno mast.

Tekom enega leta izgubite na teži 8—14 kg.

Doza 100 tablet Din 46.—, doza 200 tablet Din 74.—.

Proizvajala:

Lekarnar M. Bahovec, Ljubljana

Prometni zavod za premož d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo

PREMOG

domači in tujeski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

KOVAŠKI PREMOG vrst vseh

KOKS livarniški, plavčarski in plinski

BRIKETE

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.

v LJUBLJANI, Miklošičeva cesta št. 151.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znak! — Na vprašanja brez znakov ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

PRODAM

AVTOMOBILI

2 rabljena Chevrolet in 2 skro nova Brennabor avtobusa, osebne takšije ter poltovorne in tovarne avtomobile ugodno prodam. Vprašati: Beograd, Franc. Srpska Banka. Robni odio, ali Zagreb, Jelacić trg 4-I, desno pri blagajni. 2880

KUPIM

OTROŠKI VOZICEK

zelo dobro ohranjen, kupim takoj. Ponudbe poslati na upravo »Slov. Narod« pod šifro »Sportni vozicek 2936«.

SLUŽBE

TRGOVSKI POMOČNIK

mešane stroke, dober prodajalec, samostojna moč, želi premeniti sedanje mesto. Ponudbe poslati na upravo »Slov. Narod« pod šifro »Zanesljiv 2933«.

OBETNO PRAVIKO

dam tistemu, kateri mi lahko nudi dobro in stalno mesto. Verziran sem v vseh strokah trgovske obrti. Ponudbe poslati pod »Zmožen 2935« na upravo »Slov. Narod«.

NEPREMIČNINE

TRGOVINO

raznovrstnega gradbenega materiala, dobro vpeljano in obstoječe že 35 let, ki ima velik in stalen krog odjemalcev v mestu in okolici, zaradi bolezni in starosti zelo poceni prodaja Mavro Vamoš, Djakovo, Slavonija. 2897

HISE IN POSESTVA

od 35.000 Din dalje prodaja Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica št. 30. 2925

TRISTANOVANSKO HISO

novi, z elektriko in vodovodom v hiši, tik Ljubljane prodaja Mišev, Zelena jama, Ljubljanska ulica 37. 2929

RAZNO

SCHAFFHAUSEN

precizne žepne ure prodajam z 20% popustom. Ivan Pakiz, Ljubljana, Pred škofijo 15. 2877

Malinovec

naraven, 15.— Din kg — se dobi: Sv. Petra cesta 83 (dvoriste). 2939

Najcenejši nakup! KONFEKCIJA — MODA

ANTON PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra c. 14.

OTROŠKI VOZICEKI

sportni od Din 220.—, globoki, moderni, od Din 650.— naprej. Ljubljana, Sv. Petra cesta 52.

NAZNANILO!

Cenj. občinstvu vjudno naznanjam, da sem se preselil z Lepega pota 3

v Igriško ulico št. 10

poleg gostilne »Usenik« (preje škof)

Se priporoča Živko Brajkovič

čevljarški mojster

Brzodelavnica in popravilnica

vseh v to stroko spadajočih del. 2943

Malinovec

naraven, 15.— Din kg — se dobi: Sv. Petra cesta 83 (dvoriste). 2939

PSA - FERMAČOA

3—4 leta starega, dobro dresiranega, kupim. — Ponudbe z opisom, rodovnika in navedbo cene pod »Fermačoa 2897« na upravo »Slov. Narod«.

VINO ČEZ ULICO

Metliško belo 1 Din 6.—
Metliško rdeče 1 » 8.—
Cviček Ia kostanjeviški 1 » 9.—
Rizling 1 » 9.—
Dišeč traminec 1 » 10.—
Jabolčnik 1 » 4.—
Hruševcevi 1 » 4.—

ČEVLJI NA OBROKE

»TEMPO«, Gledališka ulica 4 (nasproti operi).

SLUŽBENI LIST

letniki 1929, 1930 in 1931 kupi dr. Ig. Rutar, Vrhnika. 2942

OBJAVA.

Na otoku Krku se prodaja potom sodne dražbe, ki se vrši dne 1. avgusta 1932 ob 9. uri pri tamkajšnjem sodišču Krk, prvovrsten hotel »VILA LUCIJA« v Aleksandrovcem, s 24 sobami ter povsem opremljeno restavracijo za oskrbo za 100 oseb. Hotel se nahaja v neposredni bližini kopališča.

Zelo ugoden nakup hotela

Kupci, ki se zanimajo za nakup hotela, se vabijo, da se te dražbe udeležijo, ker kupec lahko takoj prične z obratovanjem.

Pojasnili daje iz prijaznosti »Hranilnica kmečkih občin« v Ljubljani, Poštni predal 297, in sicer dne 29. julija t. l. 2938

STANOVANJA

LETOVISCARJE

sprejem na hrano in stanovanje po 30—40 Din s celodnevno oskrbo. Lep razgled in bližina kopališča. Pojasnila daje Lovro Hafner, gostilničar, Suha pri škofji Loki. 2942

SANGRAD

ob vznožju Kravca nudi mirno gorsko letovišče. Kompletna oskrba do 50 Din dnevno. — Avtobusna zveza Ljubljana-Cerkije. Informacije in prospekte pošilja — »Sangrad«, Cerkije pri Kranju. 2940